

gruit. ff. de Offic. prat. text. in leg. Nec quicquam. §. Advocatus. ff. de Offic. proconsul. text. in leg. penult. ff. de Offic. praefect. vigil. text. in leg. Profectitia. versic. Sed & si proponas. ff. de Jure dotium.

Tertio quæro, si hæredes ab intestato, de quibus in ista lege, non adimpleant voluntatem defuncti infra istum annum, an priventur hæreditate? Et teneo quod non; quia quando expressè ipsi vel commissarii specialiter gravantur aliquid adimplere, privantur commodo sibi relicto si non fecerint, ut in Authent. Hoc amplius. Cod. de Fideicom. & in Authent. de Hæred. & Falcid. §. Si quis verò non implens. collat. 1. tamen in nostro casu non privantur, quia expressè & specialiter non fuerunt gravati, sed gravamen descendit ab ista lege, quæ expressè disponit quid faciendum in casu quo non impletur: quia distribuitur prædicta Quinta pars bonorum.

Ex qua lege sic intellecta & declarata notandum & inferendum est: quòd licet regulariter & indistinctè, mortuo aliquo ab intestato, nunquam auferatur aliqua pars bonorum à successoribus ab intestato; nec applicetur alteri; tamen hodie per nostram legem solum isto casu quo relinquatur commissarius, & nihil disposuit, applicatur ista Quinta pars bonorum defuncti distribuenda pro anima ejus. Ex qua etiam lege corolariè inferas unum singulare & speciale piæ causæ, quòd alibi non repertum erat de jure communi & Regio. Et ex omnibus specialitatibus quas colligunt DD. in propriis locis, & melius quàm alibi Roman. in Authent. Similiter. Cod. ad Legem Falcid. Adde & nota, & huic adjunge sequentes: Prima, quòd transit dominium sine traditione; text. est in leg. fin. Cod. de Sacrosant. Eccles. & ibi communiter DD. Secunda, quòd valet donatio præsentium & futurorum; argumento text. in Authent. Ingressi. Cod. de Sacrosant. Eccles. quia si per ingressum religionis potest quis alienare personam, & se subjicere Monasterio vel pio loco, à fortiori bona sua præsentia & futura; & isto fundamento & consideratione hoc tenet Bart. in leg. fin. Cod. de Pact. fin. col. num. 13. Bald. in Authent. Si qua mulier. Cod. de Sacrosant. Eccles. fin. col. Abbas, & reputat singularem in cap. fin. de Successor. ab intestat. ubi Abbas & Canonista in cap. Præsentia de probat. Jas. qui benè loquitur in dict. leg. fin. Cod. de Pact. fin. col. pro quibus facit etiam bonus text. secundum eos, in leg. Jubemus nulli. Cod. de Sacrosant. Eccles. licet contrarium teneat Alexand. in leg. Stipulatio hoc modo concepta. de Verbor. obligat. & Ludov. Roman. in dict.

Authent. Similiter. 4. col. num. 19. Tertia, quòd si mulier fidejussit pro dote, vel causa pia, non juvatur Vellejan. text. est in leg. penult. & fin. Cod. Ad Vellejan. & ibi communiter DD. Quarta, quòd licet gravatus restituere hæreditatem, si sine liberis decesserit, non teneatur restituere, si ingrediatur Monasterium vel Religionem, quia habetur loco filii, & expirat conditio: tamen illud est verum, præterquam si Ecclesia, Monasterium, vel quælibet alia causa pia sit substituta; quia per ingressum religionis non expirat conditio, imò admittitur prædicta pia causa; text. est in Authent. Nisi rogati. Cod. Ad Trebell. & in Authent. Unde sumitur. & ibi communiter DD. tenet & declarat benè Roman. in dict. Authent. Similiter. num. 63. Quinta, quòd licet legatum piæ causæ reperitur cancellatum, in dubio censetur & præsumitur cancellatum casu & errore magis quàm ex voluntate defuncti, ut sic valeat & teneat; ita probat text. singularis in leg. Proximè. versic. fin. ff. de His quæ in testament. delent. & ibi notat & commendat Bart. & communiter DD. Roman. in dict. Authent. Similiter. num. 51. Sexta, quòd si duæ, vel plures proferantur sententiæ contrariæ, illa prævalet quæ favet piæ causæ; text. est in leg. Julianus. ff. de Manumiss. & ibi notat & commendat Glossa ordinaria Bart. Alber. & communiter DD. Antiqui, text. in leg. Inter pares. ff. de Regul. jur. text. in cap. Ex litteris. extrà de Probat. & ibi Glossa ordinaria, & communiter Canonista. Septima, quòd licet donatio omnium bonorum annulletur per supervenientiam liberorum, ut in leg. Si unquam. Cod. de Revocand. donat. tamen si fiat piæ causæ, non revocatur nisi quoad Legitimam; Glossa est singularis & ordinaria in cap. Quicumque. caus. 12. quæst. fin. quam ibi summè notant & communiter DD. Bartol. & Legista in leg. Titia. de Legat. 2. Bald. & alii in leg. 1. Cod. de Inoffic. donat. Octava, quòd licet eo casu quo quis vendit rem suam duobus, præferatur ille cui prius est tradita, ut in leg. Quoties. Cod. de Rei vindicat. tamen illud est verum, præterquam si prius vendatur piæ causæ; quia illa præfertur; ita Joan. Andr. in cap. Continebatur. de His quæ fiunt à prelat. sine cons. capit. & fundat benè Roman. in dict. Authent. Similiter. num. 29. Nona, quòd licet in contractibus innominatis, re integra, habeat locum poenitentia, ut in leg. Si pecuniam. de Condit. ob caus. tamen in contractibus gestis ad piam causam non habet locum poenitentia; ita probat text. in leg. Si ego. §. 1. ff. de Jure dot. quem ad hoc reputat singularem & unicum Bald. in leg. Sicut ab initio. Cod. de Action.

& obligat. in fin. qui licet loquatur in dote, eadem ratione debet extendi ad aliam causam piam, ut in leg. Si quis pro redemptione. Cod. de Donat. Decima, quòd quilibet admittitur sine mandato pro causa pia: ita Specul. in tit. de Instrument. edition. §. Nunc verò aliqua. versic. Sed nonne. Roman. ubi supra, num. 4. Undecima, quòd licet relicto vel legatum tali anno vel tempore debeat in fine, ut in leg. Qui hoc anno. de Verbor. obligat. tamen in causa pia debetur in principio; ita probat text. in leg. Si ita fuerit libertas relicta. de Manumiss. testam. Duodecima, quòd licet regulariter quando legatum fit genericè & obscure, debeat intelligi de minori summa; tamen fallit si fiat pro pia causa: ita probat text. singularis in leg. Titia. §. fin. ff. de Auro & argent. legat. & ibi communiter DD.

TEXT. XXXVII.

Quando el testador nombrada ó señaladamente hizo heredero, y hecho, diò poder á otro que acabasse por el su testamento; el tal comissario no pueda mandar mas, despues de pagadas las deudas y cargos de servicio del testador, de la Quinta parte de sus bienes del testador: y si mas mandare, que no vala, salvo si el testador especialmente le diò el poder para mas.

Id est:

Quum testator nominatim aut speciatim constituit heredem; quo constituto, dedit alteri potestatem ut pro se absolverit suum testamentum: ejusmodi commissarius, post soluta debita, & onera servitorum testatoris, præter Quintam bonorum partem non possit amplius legare; & si leget, invalidum: nisi illi testator specialem ad id potestatem dederit.

COMMENTARIUM

In Legem XXXVII.

SUMMARIUM.

1. Commissarius cui est data facultas testandi, & est nominatus hæres, de parte hæreditatis potest disponere?
2. Si testator in commissione dicit, quòd disponat ultra Quintam partem, an possit?

Nota decisionem hujus legis, quòd commissarius cui est data ab aliquo defuncto facultas testandi, & fuit nominatus hæres, potest debita ejus persolvere, & de Quinta parte bonorum disponere: Per quam legem declaratur & ostenditur lex superior: ut sicut in casu quo commissarius non fecit testamentum ex facultate sibi concessa, Quinta pars bonorum debet applicari pro causis piis, ut ibi diximus: ita eodem modo, quando talis commissarius est datus, & vult uti facultate sibi concessa, & disponere de bonis defuncti, non potest ultra Quintam partem eorum disponere: Quod adhuc intellige & declara, ut habeat locum & procedat, non extantibus descendantibus, vel ascendentibus; quia eis extantibus, nihil potest disponere; argumento etiam præcedentis legis. Vel aliter & melius potest dici, quòd præcedens lex intelligatur & habeat locum, quando commissarius nullum fecit testamentum, nec usus est potestate & facultate sibi concessa; ista verò lex loquatur & intelligatur, quando est usus ea, & fecit & complevit testamentum; quia tunc, etiam extantibus descendantibus, vel ascendentibus, potest de Quinta parte disponere. Confirmatur; quia illa lex nullam exceptionem facit de liberis vel ascendentibus extantibus, vel non, sicut lex præcedens: Item major ratio videtur in disponendo de prædicta Quinta parte, quando commissarius testatur & aliquid disposuit, de quo loquitur ista lex; quàm eo casu quo non est testatus, nec aliquid disposuit, ut ibi.

Item rursus intellige, quando aliud non habet in mandatis vel commissione; quia tunc posset ultra Quintam partem disponere, ut dicit nostra lex in fin. quàm necessariò intellige, non extantibus descendantibus, nec ascendentibus: quia eis extantibus, non possit talis commissarius ultra Quintam vel Tertiam partem bonorum disponere, ut in leg. 6. supra eod.

TEXT. XXXVIII.

Quando el testador dexare dos, ó mas comissarios; si alguno, ó algunos dellos requeridos no quisieren, ó no pudieren usar del dicho poder, ó se murieren, el poder quede por entero al otro, ó otros, que quisieren y pudieren usar del dicho poder: y en caso que los tales comissarios discordaren, cumplase y executese lo que mandare y declarar la mayor parte dellos; y en caso que no haya mayor parte, y fueren discordes, sean obli-

gados á tomar por tercero al Corregidor, ó Assistente; ó Governador, ó Alcalde Mayor del Lugar donde fuere el testador; y si no huviere Corregidor, ni Assistente, ni Governador, ni Alcalde Mayor, que tomen el Alcalde Ordinario del dicho Lugar por tercero. E si muchos Alcaldes Ordinarios huviere, y no se concertaren los dichos comissarios, qual sea, en tal caso echen suertes, y el Alcalde á quien cupiere la suerte se junte con ellos, y lo que la mayor parte declarare, ó mandare, que aquello se guarde, y execute.

Id est:

Si testator reliquerit duos, aut amplius commissarios; si aliquis, aut aliqui eorum requisiti noluerint, aut non potuerint sua potestate uti, aut obierint, potestas ex integro manet alteri, aut ceteris, qui ea uti voluerint, & potuerint. Et eisdem commissariis inter se discordantibus, id fiat & impleatur, quod probaverit major eorum pars; quod si non fuerit major pars, & discordes adhuc manserint, teneantur admittere in tertium Correctorem, aut Assistentem, aut Gubernatorem, aut Alcadium Majorem Loci testatoris: istis vero deficientibus, assumant in tertium Alcadium Ordinarium predicti Loci. Quod si plures fuerint Ordinarii Alcadii, neque conveniant inter commissarios, uter illorum debeat assumi, sorte decernant, & is Alcadius cui sors obvenit, adjungatur illis, & illud fiat atque impleatur quod major pars declaraverit ac jusserit.

COMMENTARII

In Legem XXXVIII.

SUMMARIUM.

- 1 Quando plures sunt commissarii vel executores testamenti, an unus sine alio possit testamentum facere?
- 2 Si plures sint Judices Ordinarii, unus sine

(A) Quod probat text. in cap. Religiosus. §. Sanè. de Testam. in 6. & ibi DD. maxime Francisc. col. 2. ubi in princ. illius §. hoc ampliat, etiamsi ille qui mortuus est, vel alio modo impeditus exequi officium acceptaverit: nam propter hoc non sunt defunctorum voluntates differendæ, ut docet Azeved. in leg. 12. tit. 3. lib. 5. Recopilat. in princ. Matienz. ibid.

(b) Et sic ex nostro textu deciditur varietas opinionum relata per Speculatorem; & ejus Additionatorem in tract. de Instrument. editio. §. Non verò aliqua. num. 50. & per Francisc. in dict. cap. Religiosus. §. Sanè. col. 2. de Testam. in 6. & per alios quos refert Azeved. ubi supra num. 1. Perez in leg. 4. tit. 20. quest. 16. pag. 14. lib. 5. Ordinament. Matienz. in dict. leg. 12. tit. 4. lib. 5. gloss. 3. num. 1.

- 3 Si plures sint Judices delegati unus sine alio non potest judicare, & quid juris si unus dicat unum, alter aliud & sint pares?
- 4 Quid si pluribus arbitris?
- 5 Quid si in pluribus Procuratoribus ad tale negotium constitutis, quando possit quilibet actum per se gerere?
- 6 Si plures sint curatores, vel administratores, quando valeat actus cum auctoritate unius tantum?
- 7 Quando habeat locum judicium Sortis?

Nota ex ista lege sequentes conclusiones.

Prima, quod quando plures sunt commissarii & executores testamenti, omnibus simul collectivè videtur data & concessa facultas & licentia, & unus sine alio non potest testamentum facere. Secunda conclusio: quod si aliquis eorum requisitus non venerit cum aliis ad actum gerendum, & testamentum ordinandum, vel mortuus sit, poterit licitè fieri ab aliis. (A) Tertia conclusio: quod in casu quo predicti commissarii & executores discordent in actu & testamento ordinando, prævalet quod fecerit major pars. (b) Quarta conclusio: quod quando predicti commissarii & executores discordent, & sint pares & æquales numero, debet eligi iudex loci testatoris, & tunc debet dari majori parti. Quinta conclusio: quod si in tali loco sint plures Judices Ordinarii, commissarii vel executores debent inter se unum eligere, qui assistat cum eis ad actum & testamentum gerendum. Sexta conclusio: quod si fortè predicti commissarii executores non possunt inter se concordare, quis eorum eligatur? tunc committitur & statur iudicio sortis, quis eorum Judicium sit electus? & statur majori parti eorum.

Pro cujus perfecta intelligentia & declaratione adde & nota, quod primò confirmatur principalis decisio hujus legis, quia idem est in pluribus Judicibus Ordinariis: quia licet quilibet solus & de per se, qui prius aditur, possit de qualibet causa cognoscere & judicare, quia

uter-

uterque habet á lege jurisdictionem in solidum, ut in leg. 2. ff. de Offic. consul. & ibi Glossa ordinaria & communiter DD. tamen si omnes simul cœperunt cognoscere, unus sine alio non potest judicare & sententiam proferre, sed omnes simul: & tunc si discordant, prævalet major pars: text. est in leg. Pomponius. cum leg. sequent. ff. de Re judicata. text. in leg. Inter partes. eod. tit. text. in leg. Duo ex tribus. eod. tit. facit bonus text. cum materia in leg. Quod major. ff. Ad municipales. text. in cap. 1. de His qua fiunt á major. part. cap. (c) & si sint æquales, neutra sententia prævalet, præterquam si sententia unius sit lata pro libertate, vel causa pia, vel sit absolutoria, ut ibi dicitur & disponitur.

Secundò confirmatur, quia idem est in pluribus judicibus delegatis: quia omnes simul debent cognoscere & judicare; & si discordent, prævalet major pars; & si fuerint iudices pares, & sententiæ contrariæ, neutra prævalet, sed sunt in pendenti, ut illa valeat, quam postea confirmaverit superior, qui causam commisit & delegavit. Quod intellige, quando omnes vivunt tempore sententiæ: secus si aliquis moriatur, quia expirat iurisdicção: text. est in leg. Duo iudices. ff. de Re judicata. text. in cap. Prudentiam. de Offic. delegat. text. in cap. Quamvis. eod. tit. text. in cap. Cum causa. eod. tit. text. in cap. Uno delegatorum. eod. tit. & ibi Glossa ordinaria, & communiter Canonistæ.

Ex quibus nota & collige maximam differentiam in judicibus delegatis & ordinariis: quia licet in delegatis, si sunt pares, & ferantur sententiæ contrariæ, sunt in pendenti donec confirmetur aliqua earum; tamen in ordinariis neutra valet, nec sunt in pendenti, quia á lege & jure proprio habent jurisdictionem & non est superior, á quo confirmetur. Item etiam in alio est maxima differentia; quia licet in Judicibus Ordinariis, quando sunt sententiæ contrariæ, prævalet illa quæ est lata super libertate vel causa pia; tamen secus est in judicibus delegatis, quia neutra valet, sed sunt in pendenti donec aliqua earum confirmetur, per dictam rationem; & ibi tenent communiter DD.

Tertiò confirmatur, quia idem est in pluribus arbitris; quia unus sine alio non potest judicare, sed omnes simul eodem loco & tempore; & si discordent, prævalet major pars, dum tamen omnes adsint & sint præsentés: secus verò si quis eorum sit absens vel mortuus; quia tunc non valet sententia alicujus, nec ma-

joris partis, etiamsi sit citatus & requisitus, & habeat justam causam, vel non, quia sententia & ratio unius potuit alios trahere in suam: text. est in leg. Si in tres. ff. de Arbitris. text. in leg. Item si unus. §. Item si plures. eod. tit. & utrobique Glossa ordinaria, & communiter DD. & idem disponit lex 28. & lib. 32. tit. 4. 3. part. licet in casu absentia contrarium sit dispositum de jure Canonico, imò, quod si absens sit citatus & requisitus, & nolit adesse & judicare, alii possunt facere & definire negotium, ut in cap. fin. de Arbitr. lib. 6. & ibi communiter DD. Quod tamen debet servari in terris Ecclesiæ, cum sit materia spiritualis, secundum Glossam & communiter DD. Item etiam debet intelligi tantum, quando unus ex arbitris sit absens & contumax: secus tamen si sit mortuus; quia ibi non cadit citatio nec contumacia, secundum Dominicum ibi fin. col. & quest. Anchar. & communiter alios DD.

Quartò confirmatur, quia idem est in pluribus procuratoribus: quia licet eo casu quo in solidum sunt dati & constituti, quilibet possit actum & negotium per se gerere, & fit locus præventioni; tamen si simpliciter sunt dati & constituti, omnes simul debent officium exercere, & non unus sine alio; & tunc quod fecerit major pars valet & tenet: text. est in leg. Pluribus. ff. de Procurat. & ibi Glossa ordinaria & communiter DD. text. in cap. Si duo de Procurator. lib. 6.

Quintò confirmatur, quia idem est in pluribus, curatoribus, vel administratoribus legitimis, dativis, vel testamentariis; quia jus tutelæ vel curæ est penes eos in solidum, licet administratio possit inter eos dividi; & quando non est divisa, sufficit in quolibet actu vel negotio auctoritas unius; quando verò est divisa, requiritur auctoritas ejus, cui administratio pertinet: text. est in leg. Tutela legitima. §. Si duo. ff. de Legitim. tutor. text. in leg. Si plures. eod. tit. text. in leg. Si plures. ff. de Administrat. tutor. text. in leg. Cum plures. eod. tit. text. in leg. 1. & per tot. Cod. Si ex plura tutor. text. melior & expressior cæteris, in leg. fin. Cod. de Author. præstant.

Sextò confirmatur, quia idem est in pluribus executoribus testamenti; quia omnes simul debent exequi voluntatem defuncti; & aliquo eorum mortuo, vel longè absente, alter solus exequitur: text. est in cap. 2. §. Sanè. de Testam. in 6. & ibi communiter DD. & tenet Bald. & ibi alii DD. in leg. Nulli. Cod. de Episc. & Cleric. Fi.

(c) Idem tenet Matienz. in dict. leg. 12. tit. 4. lib. 5. glossa 2. num. 32.

Finaliter & postremo nota ex ista lege casum in quo recurritur ad iudicium sortis: Pro cuius confirmatione & declaratione adde & nota, quod iudicium sortis nunquam habet locum, nisi in casibus à jure expressis: text. est & ibi communiter DD. in leg. *Si duobus. Cod. Commun. de legat.* tenet etiam Bart. in leg. *Memimus. Cod. Quando & quib. quarta pars debet. lib. 10.* (d) Item adde, quod nunquam habet locum iudicium sortis, nisi eo casu quo vertitur dubium in jure, non super facto: ista est Glossa singularis in jure, in leg. *Unic. Cod. Uti possidet.* in verb. *Prohibebit.* & ibi communiter DD. & illam reputat singularem Imol. Modern. in leg. *Hujusmodi. §. fin. ff. de Legat. 1. Jas. & Modern. in leg. Si duobus. Cod. Commun. de legat.*

Item adde, quod ab isto iudicio sortis nunquam potest appellari, nec iterum sortiri: quia sors vel fortuna non habet superiorem in hoc Mundo: ita singulariter Bald. in *dist. leg. Si duobus. Cod. Commun. de legat.* & ibi sequitur & commendat Jas. & communiter Modern. Idem tenet Jas. in leg. *Hujusmodi. §. fin. de Legat. 1. 3. col. num. 11.*

TEXT. XXXIX.

EN el poder que se le diere al comissario para hacer todo lo susodicho, ò parte dello, intervenga la solemnidad del Escribano, y Testigos, que segun Leyes de nuestros Reynos han de intervenir en los Testamentos; y de otra manera no valan ni hagan fe los dichos poderes.

Id est:

In potestate danda commissario ad predicta, aut eorum partem, ea adhibeatur tabellionis & testium solemnitas, qua ex legibus nostrorum Regnorum adhibenda est in testamentis: Alias predicta potestates sint nullius valoris ac fidei.

(d) Idem tenet Peralt. in leg. *Si quis servum. §. Inter duos. numer. 12. de Legat. 2. Azeved. in leg. 12. tit. 4. lib. 5. num. 3. Matienz. ibid. gloss. 5. num. 1. sortis iudicio appellari non posse probat.*

(A) Licet sufficere facultatem cum forma & solemnitate requisita in testamento nuncupativo ad hoc ut commissarius possit testari in scriptis, teneat Matienz. in leg. 13. tit. 14. lib. 5. *Recopilat. gloss. 1. num. 1.* tamen ejus sententia mihi ex eo displicet, quia contra textus verba videtur, ibi: *Intervenga la solemnidad del Escribano y Testigos, que segun Leyes de nuestros Reynos, han de intervenir en los Testamentos.* Secundo convincitur hæc Matienz. sententia ex ratione nostri textus infra à nobis adducta & approbata; eandem scilicet rationem, virtutem, & effectum, qui est in consequenti, in antecedenti esse debere. Nec obstat fundamentum ab ipso traditum de revocatione testamenti: Quia diversum jus constitui oportet in revocatione, quam in consecutione testamenti: Sed tu melius examina.

COMMENTARIUM

In Legem XXXIX.

SUMMARIUM.

- 1 Quando commissarius est data facultas faciendi testamentum, qua solemnitas requiritur in concedenda hac facultate?
- 2 Quæ sit ratio propter quam in ista concessione requiritur idem numerus testium, ac in testamento?

NOta decisionem hujus legis: nempe quod eadem solemnitas qua requiritur in testamento, requiritur in mandato, facultate, & commissione, quam quis alteri concedit & committit ad illud faciendum pro eo: Ex quo necessario inferitur, quod si postea commissarius testetur nuncupativo, requiritur quod habeat facultatem & commissionem sibi concessam nuncupativo coram testibus legitimis & necessariis requisitis in testamento nuncupativo: si verò testetur in scriptis, requiritur quod habeat facultatem & commissionem sibi concessam in scriptis, cum forma & solemnitate requisita in testamento in scriptis, per nostram legem expressam, juncta leg. 3. supra eod. (A) Sed licet gravissimi & clarissimi Patres istam legem reviderunt; contra eam tamen se offert difficultas insolubilis in reddenda ratione: nam licet commissarius, cui datur & conceditur facultas testandi pro aliquo, debeat adhibere eandem solemnitatem quam ipsemet testator & mandator deberet interponere, quia gerit & representat personam & vices ejus, ut in leg. 1. per tot. ff. de Procurat. & in Regul. *Qui in alterius. ff. de Regul. jur. & in Regul. Is qui in jus succedit alterius. eod. titul. lib. 6. & in leg.*

leg. *Cum hæres. ff. de Divers. tempor. præs. cript.*

Tamen quando testator & mandator concedit hanc facultatem & commissionem alteri ad testamentum faciendum, illa non est testamentum & ultima voluntas, sed quidam actus & dispositio inter vivos de per se, per quam probatur habitas personæ, & mandatum; & per consequens videbatur valere cum legitima & ordinaria solemnitate duorum testium. Et certe difficile videtur congruam rationem assignare: Sed cogitavi, quod ratio subtilis & nova qua potest considerari est ista: Nam eadem ratio, virtus, & effectus, qui est in consequenti, dicitur etiam esse in antecedenti ejus: argumento text. in leg. *Illud. ff. de Acquirend. hered. text. in leg. 1. ff. de Jurisd. omn. jud. text. in leg. 1. §. fin. & in leg. fin. ff. de Offic. ejus cui est mand. jurisd. text. in leg. 2. §. Inspectio. ff. Quemad. testam. aper. text. in leg. 3. §. Qui habet. ff. de Servit. rustic. præst. text. in leg. Ad rem mobilem. & in leg. Ad legatum. ff. de Procurat. (b) Ergo cum in testamento requiratur certa & legitima solemnitas à jure introducta pro evitanda falsitate, merito illamet requiritur in mandato & commissione alteri facta & concessa pro testamento ordinando; cum sit antecedens necessarium ad illud. Et in hoc tantum consistit vera & fundamentalis ratio hujus legis.*

TEXT. XL.

EN la succession del Mayorazgo, aunque el hijo mayor muera en vida del tenedor del Mayorazgo, ò de aquel à quien pertenece; si el hijo mayor dexare hijo, ó nieto, ó descendiente legitimo, estos tales descendientes del hijo mayor (por su orden) preferan al hijo segundo del dicho tenedor, ò de aquel à quien el dicho Mayorazgo pertenecia. Lo qual no solamente mandamos que se guarde y platicque en la succession del Mayorazgo à los descendientes, pero aun en la succession de los Mayorazgos à los transversales; de manera que siempre el hijo, y sus descendientes legitimos (por su orden) representen la persona de sus padres, aunque sus padres no hayan succediendo en los dichos Mayorazgos; salvo si otra cosa estuviere dispuesta por el que primeramen-

te constituyò, y ordenò el Mayorazgo: que en tal caso mandamos que se guarde la voluntad del que lo instituyò.

Id est:

In successione Majoratus, etiamsi major natu filius à vivis decedat, eo vivente qui Majoratum tenet, aut is ad quem pertinet: si ejusmodi natu major filius reliquerit superstitem filium, aut nepotem, aut descendentem legitimum, ejusmodi descendentes majoris natu filii (suo ordine) preferantur filio secundo ejus qui Majoratum tenet, aut illius ad quem Majoratus pertinebat. Quod non solum precipimus ut servetur & fiat in successione Majoratus erga ascendentes, verum etiam erga transversales; sic ut semper filius & ejus descendentes legitimi (suo ordine) representent personam parentum, etiamsi parentes non successerint in predictis Majoratibus: nisi aliud fuerit constitutum per illum qui Majoratum instituit atque ordinavit; nam in ejusmodi casu precipimus ut voluntas institutoris servetur.

COMMENTARIUM

In Legem XL.

SUMMARIUM.

- 1 Quid sit Majoratus?
- 2 Quo jure sit introductus Majoratus?
- 3 Regnum quo jure fuit inductum?
- 4 Quando populus non recognoscit superiorem, an possit eligere Regem?
- 5 Quando tractatur de successione Regni, usque ad quem gradum, admittantur successores ejus?
- 6 An successor in Regno debeat esse unus, vel possint esse plures?
- 7 Successor in Regno an debeat esse major ætate?
- 8 Fœmina an possit succedere in Regno?
- 9 Si Rex sit major pubertate, & minor quinque & viginti annorum, an possit per se regere sine curatore?
- 10 Privilegia competunt soli Principi ex plenitudine potestatis?
- 11 Majoratus Ducis, Comitum, vel Marchionis, unde proveniat?
- 12 Si Rex vel Princeps concessit alicui Villam vel

(b) Et eandem hanc rationem approbat Matienz. in leg. 13. tit. 4. lib. 5. *glossa 1. num. 13.* ex qua ratione dubia mihi videtur ejus sententia, supra ad num. 1.